

Ulu öndər istəyirdi ki, heç kim Xocalı faciəsini unutmasın

Soyqırımını İranda qeyd etmək istədik...

1997-ci il fevralın bu günləri idi. İran İslam Respublikasının Azərbaycanlı sənətkarları, ziyalıları, bir neçəsini və digər şəxslərdən ibarət zəvvar qrupunu Məşhəd ziyarətinə göndərmişdi. Səfəri işıqlandırmaq

Bu məqamda jurnalist İradə Əsədova məni müdafiə etmək üçün dedi ki, İttifaq müəllim Heydər Əliyevin qəzetində çalışır. Tədbiri dağıdıb zəvvarları öz otağına göndərmək istəyən zabıtların hamısı, sanki, lal oldu. Heç biri heç nə demədən, səssiz, səmirsiz bizi otaqlarımıza yola saldılar. Anladım ki, ulu öndərin adı onlara nə işə demişdi.

Xocalı faciəsi iki yüz ildən çox müddətdə erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı apardığı soyqırımı siyasətinin qanlı səhifəsidir. O yara qəlbimizi həmişə sızladacaq.

Heydər ƏLİYEV
Ümummilli lider

sir olan hər kəs öz cinayətəkar əməlinə və milli xəyanətinə görə xalq qarşısında cavab verməli olacaqdır. Bunu bizdən şəhidlərimizin narahat ruqları tələb edir.

Bu milli hüzn günündə xalqımıza başsağlığı verir, bütün şəhidlərimizə, Xocalının günahsız qurbanlarına Tanrıdan rəhmət diləyirəm. Mərd Azərbaycan xalqını, həmişə olduğu kimi, dərddə qarşısında əyilməməyə, dövlət müstəqilliyimizin əbədiyyətinə naminə daha mətin və mübariz olmağa çağırıram. Biz milli-mənəvi bütövlüyümüzle, Azərbaycan dövlətçiliyi ətrafında sarsılmaz birliyimizlə haqqın və ədalətin təntənəsinə nail olacağıq”.

“Haqq-ədalət əvvəl-axır irticaya və şərə qalib gəlir”

Ulu öndər bu fikri i 1998-ci il fevralın 23-də ifadə etmişdi: “Bu gün ölke-

ləri əsasında tezliklə torpaqlarımızın düşmən tapdağından tam azad edilməsinə nail olacağıq. Bütün qaçqınlar öz doğma ocaqlarına qayıdacaq, ərazi bütövlüyümüz bərpa ediləcəkdir. Azərbaycan xalqının qüdrəti və iradəsi ilə qarşımıza qoyduğumuz bütün ali məqsədlərə nail olacağıq”.

“Sizi əmin etmək istəyirəm ki...”

Ümummilli liderimizin bu əminliyini onun 25 fevral 1999-cu il tarixli müraciətində oxuyuruq: “Ermənistanın Azərbaycana qarşı apardığı təcavüzkarlıq siyasəti Xocalı soyqırımının törədilməsi ilə bitmədi. Təxminən beş il bundan əvvəl atəşkəs haqqında razılığa əsasən hərbi əməliyyatlar dayandırıldı da, müharibənin nəticələri aradan qaldırılmamışdır. Mötəbər beynəlxalq qurumların və Azərbaycan Respubli-

uçun biz – dörd jurnalist də qrupa daxil edilmişdik. Məşhədə fevralın 25-də, axşam saatlarında çatdıq. Ertəsi günü tezdən müqəddəs məkanı ziyarət etməli idik.

Gecə ordugahın həyatında (onlar zəvvar düşərgəsini belə adlandırırlar) bəstəkar Tofiq Bakıxanovla söhbət edirdik. Dedim, ustad, bu gecə Xocalının viran qoyulmasının, soydaşlarımızın qırılmasının beşinci ildönümüdür. Sənətkar həmin tarixi unudubmuş. Yaddaşının zəifləməsinə görə özünü qınadı və dedi ki, sabah burada həmin faciənin anım gününü qeyd edək.

Ustad təklifini səfərin təşkilatçılarına da dedi. Onlar da kiməsə zəng etmədilər və... tədbirimizə icazə verilmədi. Bəhanə etdilər ki, dini tədbirə siyasi motiv qatmayacağıq. Razılaşdıq. Ancaq bir neşə saatdan sonra mərhum şair Baba Pünhan bütün qapıları döyərək (biz əlli nəfərdən çox idik) hamını həyəətə dəvət etdi. Üstəlik, hamıya məlumat verdi ki, şairin (o məni nəzərdə tuturdu) Xocalı faciəsiylə bağlı demək istədikləri var. Hamı həyəətə yığıldı. Mən Bakıda danışdıqlarımdan da uca səsle, faktlara əsaslanaraq, qətiyyətlə işğalçı dövlətə və onların havadarlarına lənətlədim.

Əksəriyyəti şəhid anası olan qadınların da deməyə sözü var idi, Tofiq müəllimin də. Ancaq tədbirdən xəbər tutan erməni havadarları növbəti çıxışlara imkan vermədilər və mənə çox ciddi xəbərdarlıq edildi. Hətta, şəərəfsiz erməni havadarlarından biri (o, tədbiri dağıdanların hamısından yüksək səviyyəli zabıt idi) dedi ki, Azərbaycan özünü dünyanın o başındakı İsrailin qucağına atır, sən də gəlib burada öz qapı qonşun olan ermənilərə söyürsən.

Heydər Əliyevin “Təzəpir” məscidində dedikləri

Ulu öndər 1995-ci il fevralın 25-də “Təzəpir” məscidində faciənin ildönümü münasibətilə keçirilən tədbirdə demişdi: “Xocalıda şəhid olanların ailələrinə, qohum-əqrəbalarına dərin hüznle başsağlığı verirəm. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Allah Xocalı şəhidlərinin ailələrinə səbir versin, Allah bütün xalqımıza səbir versin ki, biz bütün bu bəlalardan qurtaraq, müstəqil Azərbaycanın tam müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü təmin edək, müstəqil Azərbaycanı əbədi olaraq yaşadaq. Xocalı faciəsi bizim dərdimizdir, kədərimiz, qəmimizdir.

Ancaq, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının əsrlər boyu keçdiyi mübarizə yolu, milli azadlıq yolu, şanlı, uğurlu yoldur. Keçmişdə də bizim yolumuzda çətinliklər olub. Çətinliklər bu gün də var. Ancaq heç bir şey Azərbaycan xalqının iradəsini sındırmayıb və sındırmayacaqdır”.

Ulu öndərin xalqa 25 fevral 1997-ci il tarixli müraciətindən

“Xocalı soyqırımını erməni faşizminin iç üzünü bir daha açıb göstərməklə təkcə Azərbaycan xalqına deyil, bütün bəşəriyyətə qarşı yönəlmiş tarixi cinayətdir və beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq sivilizasiyalı dünya tərəfindən məhkum olunmalıdır. Xalqımızı əmin etmək istəyirəm ki, bu qan yerdə qalmayacaq, Xocalı soyqırımında müqəss-

mizin hər yerində Xocalının günahsız qurbanlarının əziz xatirəsi ehtiramla yad edilir. Xocalı soyqırımını qurbanlarının müqəddəs ruhu qarşısında bir daha baş əyib, Tanrıdan onlara rəhmət diləyir və bütün xalqımıza başsağlığı verirəm. Dünyada ən ağır müharibənin də sonu olur. Haqq-ədalət əvvəl-axır irticaya və şərə qalib gəlir.

Xalqımızı əmin etmək istəyirəm ki, biz sülhsevər dövlət kimi sülh yolu ilə beynəlxalq hüquq normaları və prinsip-

kasının bütün səylərinə baxmayaraq, münaqişənin dinc yolla həlli uğrunda atılan addımlar lazımı səmərəsini verməmişdir.

Bu gün şəhidlərimizin ruhu işğal olunmuş torpaqlarımızın düşmən tapdağından təmizlənməsi, qaçqın və köçkün soydaşlarımızın öz yurdlarına qayıtması uğrunda mübarizədə hər birimizi daha sıx birlik və əzmkarlıq göstərməyə səsləyir. Sizi əmin etmək istəyirəm ki, Azərbaycan dövləti xalqı-

mızın bu müqəddəs amallarının gerçəkləşməsi yolunda var qüvvəsini sərf edəcək, soydaşlarımıza qarşı törədilmiş qanlı cinayətlərin, o cümlədən Xocalı faciəsinin bütün günahkarlarının lazımlıca cəzalandırılması üçün hər tədbiri görəcəkdir”.

“Bu istiqamətdə ciddi işlər aparılmalıdır”

Ulu öndərin 2000-ci il 25 fevral tarixli müraciətində belə fikirlər də var: “Heç şübhə yoxdur ki, Azərbaycan dövlətinin bütün sülhsevər addımları, təşəbbüsləri, problemin həlli istiqamətində apardığı məqsədyönlü siyasət işğal edilmiş torpaqlarımızın azad olunmasına, dövlətimizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasına, soydaşlarımızın, o cümlədən qəhrəman xocalılıların öz doğma yurduna qayıdacaqlarına böyük ümid verir.

İnanıram ki, bu gün xalqımız müstəqil Azərbaycan dövlətində daha da mətinləşib və dövlətimizin müstəqilliyini qoruyub saxlamaq, işğal olunmuş torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda yenilməz mübarizə aparmaq əzmindədir... Azərbaycan dövləti xalqımızın bu müqəddəs amallarının gerçəkləşməsi yolunda var qüvvəsini sərf edəcək, soydaşlarımıza qarşı törədilmiş qanlı cinayətlərin, o cümlədən Xocalı faciəsinin bütün günahkarlarının lazımlıca cəzalandırılması üçün bütün tədbirlər görülməcəkdir”.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
“Xalq qəzeti”